

Noteikumi par dabasgāzes apriti un akcīzes nodokļa piemērošanas kārtību

Izdoti saskaņā ar
likuma "Par akcīzes nodokli"
2.panta 7.¹ daļu, 6.¹ panta otro daļu un
22.panta sesto daļu

1. Noteikumi nosaka:

- 1.1. dabasgāzes aprites kārtību;
- 1.2. kārtību, kādā atbilstoši likuma "Par akcīzes nodokli" (turpmāk – likums) 6.¹ panta otrajai daļai dabasgāzi neapliek ar akcīzes nodokli (turpmāk – nodoklis);
- 1.3. kārtību, kādā aprēķina nodokli par dabasgāzi.

2. Noteikumi attiecas uz:

- 2.1. personām, kuras ieved vai saņem dabasgāzi izlietošanai paša vajadzībām (turpmāk – galalietotājs);
- 2.2. personām, kuras piegādā dabasgāzi galalietotājiem (turpmāk – piegādātājs);
- 2.3. dabasgāzes pārvades, uzglabāšanas un sadales sistēmas operatoru.

3. Ar nodokli neapliek dabasgāzi, kuru:

- 3.1. izmanto citiem mērķiem, nevis par degvielu vai kurināmo. Par dabasgāzi, kuru izmanto citiem mērķiem, nevis par degvielu vai kurināmo, ir uzskatāma dabasgāze, kuru izmanto par izejvielu produkcijas ražošanas (pārstrādes) tehnoloģiskajā procesā, to pievienojot (iestrādājot) citām precēm vai produktiem;
- 3.2. izmanto divējādi, tas ir, izmanto ķīmiskai reducēšanai, elektrolītiskos vai metalurģiskos procesos atbilstoši likuma 5.panta 3.¹ daļas nosacījumiem;
- 3.3. izmanto mineraloģiskiem procesiem. Par mineraloģiskiem procesiem uzskata procesus, kas atbilst apstiprinātiem NACE klasificētajiem procesiem, kuri noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 20.decembra Regulas (EK) Nr.[1893/2006](#), ar ko izveido NACE 2.red. saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju, kā arī groza Padomes Regulu (EK) Nr.[3037/90](#) un dažas EK regulas par īpašām statistikas jomām (turpmāk – regula Nr.[1893/2006](#)), I pielikuma C sadaļas "Apstrādes rūpniecība" 23.nodaļā "Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana";
- 3.4. komersanti izmanto savā īpašumā vai valdījumā esošās lauksaimniecībā izmantojamās zemes segto platību (siltumnīcu) siltumapgādei;
- 3.5. izmanto elektroenerģijas ražošanai, tajā skaitā kombinētās iekārtās, kas izgatavotas rūpnieciski un kas vienlaikus ražo elektroenerģiju un siltumenerģiju;

3.6. dabasgāzes pārvades, uzglabāšanas un sadales sistēmas operators izmanto dabasgāzes sistēmas tehnoloģiskajām vajadzībām, kā arī tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai dabasgāzes pārvades, uzglabāšanas un sadales sistēmas iekārtām (tajā skaitā gāzes regulēšanas punktu, kompresoru un citu tehnoloģisko iekārtu darbības nodrošināšanai, kā arī šo iekārtu tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai), ietverot dabasgāzes zudumus. Dabasgāzes zudumi ir dabasgāzes apgādes sistēmai pievadītās un galalietotājiem piegādātās dabasgāzes apjomu starpība attiecīgā laikposmā, neskaitot dabasgāzes patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām;

3.7. izmanto rūpnieciskās ražošanas tehnoloģisko iekārtu darbināšanai un tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai rūpnieciskās ražošanas telpās. Par rūpniecisko ražošanu uzskata ražošanas procesus, kas atbilst regulas Nr.1893/2006 I pielikuma C sadaļas "Apstrādes rūpniecība" 10.–22. un 24.–33.apakšsadaļā minētajiem procesiem, un izejvielas pirmapstrādes procesus, kas atbilst regulas Nr.1893/2006 I pielikuma A sadaļas "Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība" 1.nodaļas 01.63.klasē minētajiem procesiem.

4. Galalietotāji atsevišķi uzskaita un piegādātāja noteiktajā termiņā paziņo piegādātājam dabasgāzes apjomu, kuru izmanto:

- 4.1. par kurināmo;
- 4.2. par degvielu;
- 4.3. citiem mērķiem (nevis par degvielu vai kurināmo);
- 4.4. divējādi atbilstoši likuma 5.panta 3.¹ daļā minētajiem nosacījumiem;
- 4.5. mineraloģiskiem procesiem, kas atbilst apstiprinātiem NACE klasificētajiem procesiem, kuri noteikti regulas Nr.[1893/2006](#) I pielikuma C sadaļas "Apstrādes rūpniecība" 23.nodaļā "Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana";
- 4.6. komersanta īpašumā vai valdījumā esošās lauksaimniecībā izmantojamās zemes segto platību (siltumnīcu) siltumapgādei;
- 4.7. elektroenerģijas ražošanai, tajā skaitā kombinētās iekārtās, kas vienlaikus ražo elektroenerģiju un siltumenerģiju;
- 4.8. rūpnieciskās ražošanas tehnoloģisko iekārtu darbināšanai un tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai rūpnieciskās ražošanas telpās.

5. Dabasgāzes pārvades, uzglabāšanas un sadales sistēmas operators atsevišķi uzskaita dabasgāzes apjomu, kuru izmanto:

5.1. dabasgāzes apgādes sistēmas tehnoloģiskajām vajadzībām (tajā skaitā šo noteikumu 3.6.apakšpunktā noteiktos zudumus), kā arī tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai dabasgāzes pārvades, uzglabāšanas un sadales sistēmas iekārtām;

5.2. par kurināmo (izņemot šo noteikumu 5.1.apakšpunktā noteiktajos gadījumos);

5.3. par degvielu.

6. Lai varētu noteikt dabasgāzes apjomu, kurš izmantots elektroenerģijas ražošanai (tajā skaitā kombinētās iekārtās), galalietotājs nodrošina saražotās siltumenerģijas atsevišķu uzskaiti, izmantojot tādus uzskaites mērāparātus un skaitītājus, kas atbilst normatīvajiem aktiem [par metroloģiskajām prasībām mērīšanas līdzekļiem](#).

7. Dabasgāzes apjoms, kas tiek izmantots kombinētās iekārtās elektroenerģijas ražošanai un ir atbrīvots no nodokļa, tiek aprēķināts, izmantojot šādu formulu:

$$G_{el} = G - \frac{Q_{silt}}{q_{zss}}, \text{ kur}$$

G_{el} – norēķinu periodā galalietotājam piegādātais dabasgāzes apjoms (1000 nm³) elektroenerģijas ražošanai;

G – norēķinu periodā galalietotājam piegādātais dabasgāzes apjoms (1000 nm³);

Q_{silt} – norēķinu periodā galalietotāja saražotais siltumenerģijas daudzums (MWh), kuru galalietotājs nosaka, izmantojot mērierīces vai mērierīču sistēmas siltumapgādes sistēmā vai siltumenerģijas lietotājam nodotā siltuma uzskaiti (turpmāk – siltuma skaitītājs);

q_{zss} – norēķinu periodā piegādātās dabasgāzes zemākā sadegšanas siltuma vidējā vērtība (MWh/1000 nm³), kuru galalietotājs aprēķina, pamatojoties uz piegādātāja paziņoto dabasgāzes faktisko mēneša vidējo zemāko siltumspēju (kcal/nm³).

8. Lai noteiktu dabasgāzes apjomu, kuru galalietotājs izmanto šo noteikumu 3.2., 3.3., 3.4. un 3.7.apakšpunktā minētajiem mērķiem un klasificētajiem procesiem, galalietotājs nodrošina šiem mērķiem izmantotās dabasgāzes atsevišķu uzskaiti, uzstādot dabasgāzes patēriņa skaitītājus, kas atbilst normatīvajiem aktiem [par metroloģiskajām prasībām mērīšanas līdzekļiem](#), pirms iekārtām, kuras nodrošina divējādu izmantošanu, mineraloģiskos procesus, komersanta īpašumā vai valdījumā esošās lauksaimniecībā izmantojamās zemes segto platību (siltumnīcu) siltumapgādi, kā arī tehnoloģiskos procesus un tehnoloģiski nepieciešamo klimatu rūpnieciskās ražošanas telpās, izņemot šo noteikumu 10.punktā minēto gadījumu.

9. Ja mineraloģisko procesu un komersanta īpašumā vai valdījumā esošās lauksaimniecībā izmantojamās zemes segto platību (siltumnīcu) siltumapgādei, kā arī tehnoloģisko procesu un tehnoloģiski nepieciešamā klimata nodrošināšanai ražošanas telpās galalietotājs izmanto siltuma skaitītājus, kas ir uzstādīti pirms siltumapgādes iekārtām, šiem mērķiem izmantoto dabasgāzes apjomu galalietotājs aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$G_{silt} = \frac{Q_{silt}}{q_{zss}}, \text{ kur}$$

G_{silt} – norēķinu periodā galalietotāja izmantotais dabasgāzes apjoms siltuma ražošanai (1000 nm³);

Q_{silt} – norēķinu periodā galalietotāja saražotais siltumenerģijas daudzums (MWh), kuru galalietotājs nosaka, izmantojot siltuma skaitītājus saražotā siltuma uzskaitē;

q_{zss} – norēķinu periodā piegādātās dabasgāzes zemākā sadegšanas siltuma vidējā vērtība (MWh/1000 nm³), kuru galalietotājs aprēķina, pamatojoties uz piegādātāja paziņoto dabasgāzes faktisko mēneša vidējo zemāko siltumspēju (kcal/nm³).

10. Dabasgāzes patēriņa skaitītāju, kas atbilst normatīvajiem aktiem [par metroloģiskajām prasībām mērīšanas līdzekļiem](#), atsevišķi uzstāda dabasgāzes uzskaitē, kuru izmanto vai paredzēts izmantot par degvielu.

11. Ja galalietotājs izmanto dabasgāzi šo noteikumu 3.punktā minētajiem mērķiem, tad dabasgāzes apjomu, kas izmantots galalietotāja citām vajadzībām (tajā skaitā biroju, noliktavu un citu palīgtelpu siltumapgādes vajadzībām) un kas nav nozīmīgs (viens procents no kopējā izlietotā dabasgāzes apjoma, bet ne vairāk kā 1000 kubikmetri nodokļu taksācijas periodā), ar nodokli neapliek.

12. Galalietotājs, kas izmanto dabasgāzi šo noteikumu 3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5. un 3.7.apakšpunktā noteiktajiem mērķiem, nodrošina šiem mērķiem izmantotās dabasgāzes atsevišķu uzskaiti un nodokļa taksācijas periodā piegādātāja noteiktajā termiņā paziņo piegādātājam dabasgāzes apjomu, kas izmantots minētajiem mērķiem, norādot attiecīgos regulā Nr.1893/2006 noteiktos NACE klasificētos procesus.

13. Galalietotājs ir atbildīgs par piegādātājam sniegtās informācijas patiesumu.

14. Mājsaimniecībai piegādātās dabasgāzes apjomu nosaka piegādātāja noteiktajā kārtībā. Ja galalietotājs piegādātāja noteiktajā kārtībā un termiņā neiesniedz piegādātājam informāciju par faktiski saņemto dabasgāzi, nodoklis tiek aprēķināts saskaņā ar piegādātāja veiktajiem aprēķiniem par mājsaimniecībai piegādāto dabasgāzes apjomu periodā, par kuru informācija nav saņemta.

15. Piegādātājs nodokli aprēķina reizi mēnesī, pamatojoties uz dabasgāzes pārvades, uzglabāšanas un sadales sistēmas operatoru un galalietotāju sniegto informāciju par kopējo saņemto dabasgāzes apjomu, kā arī par dabasgāzes

apjomu sadalījumā pa šo noteikumu 3.punktā noteiktajiem izmantošanas mērķiem.

16. Ja galalietotājs neizmanto dabasgāzi šo noteikumu 3.punktā noteiktajiem mērķiem vai arī piegādātāja noteiktajā termiņā nav iesniedzis šo noteikumu 12.punktā norādīto informāciju par dabasgāzes apjomu, kas izmantots šo noteikumu 3.punktā noteiktajiem mērķiem, piegādātājs nodokli aprēķina visam dabasgāzes apjomam, ko saņēmis galalietotājs.

17. Ja galalietotājs nav nodrošinājis atsevišķu uzskaiti dabasgāzei, kuru izmanto šo noteikumu 3.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5. un 3.7.apakšpunktā noteiktajam mērķim, kā arī ja šādu uzskaiti galalietotājs ir nodrošinājis, bet šo noteikumu noteiktajā kārtībā par to nav paziņojis piegādātājam, piegādātājs nodokli aprēķina visam dabasgāzes apjomam, ko saņēmis galalietotājs.

18. Piegādātājs galalietotājam izrakstītajā rēķinā par taksācijas periodā piegādāto dabasgāzi informācijai atsevišķi norāda nodokļa apmēru atkarībā no dabasgāzes izmantošanas mērķa.

19. Valsts ieņēmumu dienestam ir tiesības pārbaudīt galalietotāja faktiski saņemtā dabasgāzes apjoma izlietojuma atbilstību galalietotāja paziņotajam saņemtās dabasgāzes apjomam saskaņā ar šo noteikumu 3.punkta nosacījumiem. Ja Valsts ieņēmumu dienests konstatē neatbilstību starp galalietotāja paziņoto un faktisko dabasgāzes izlietojumu atbilstoši šo noteikumu 3.punkta nosacījumiem, par aprēķinātās nodokļa starpības samaksu ir atbildīgs galalietotājs.